



Styre: Universitetsstyret

Styresak: 124/20

Møtedato: 26.11.2020

Dato: 10.11.2020

Arkivsaksnr: 2011/2813

Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemien (COVID -19)

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Beredskapsplan for universitetet i Bergen
<https://regler.app.uib.no/regler/Del-1-Overordnede-rammer/1.6-Beredskapsplan-ved-UiB/Beredskapsplan-for-Universitetet-i-Bergen>
- Pandemiplan for Universitetet i Bergen
<https://regler.app.uib.no/regler/Del-1-Overordnede-rammer/1.6-Beredskapsplan-ved-UiB/Pandemiplan-for-Universitetet-i-Bergen>
- Styresak 30/20 Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemi (COVID – 19)
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-03-23/S_30-20Orientering_universitetets_beredskapsarbeid_under_%20koronaviruspandemi.pdf
- Styresak 37/20 Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemi (COVID – 19)
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-04-23/S_37-20Beredskap_Korona.pdf
- Styresak 53/20 Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemi (COVID – 19)
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-05-28/S_53-20Orientering_koronasituasjon.pdf
- Styresak 76/20 Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemi
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-08-27/S_76_20Koronaviruspandemien.pdf
- Styresak 95/20 Orientering om universitetets beredskapsarbeid og planer for høsten i forbindelse med koronaviruspandemien (COVID-19)
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-09-24/S_95-20Orientering_korona.pdf
- Styresak 112/20 Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemien (COVID 19)
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-10-29/S_112-20Orientering_beredskapsarbeid_ifbm_Koronaviruspandemi.pdf

Saken gjelder:

Regjeringen åpnet 15.6 alle universiteter og høyskoler for alle ansatte og studenter, og UiB la til rette for at høstsemesteret kunne gjennomføres med en kombinasjon av fysiske og digitale løsninger. Som følge av smitteøkning i Bergen i august og september besluttet Bergen kommune nye tiltak og UiB la om til digital undervisning. Ansatte som kunne ha hjemmekontor ble anbefalt dette. Den 29.9 opphevet kommunen restriksjonene og UiB la igjen om til kombinasjon av fysisk og digital undervisning.

Regjeringen innførte 26.10 på nytt restriksjoner og Bergen kommune fulgte opp med nye tiltak. Ytterligere smitteøkning i starten av november førte til at regjeringen 5.11 besluttet nye nasjonale tiltak og Bergen kommune fulgte opp med strengere tiltak fra 7.11. I saken redegjøres det for UiBs oppfølging av de nye tiltakene.

Universitetsstyret har blitt orientert om universitetets oppfølging av koronautbruddet siden ekstraordinært styremøte 23.mars, og i alle påfølgende styremøter.

Kunnskapsdepartementet har fått løpende statusoppdateringer om situasjonen. I saken redegjøres det for status i universitetets gjennomføring av høstsemesteret i tråd med gjeldende smittevernbestemmelser og en nærmere orientering gis i møtet.

Forslag til vedtak:

Styret tar sak om Universitetets arbeid med beredskap i forbindelse med Koronaviruset (COVID-19) til orientering og imøteser en ny status i neste styremøte.

Kjell Bernstrøm
Universitetsdirektør

10.11.2020/Tore Tungodden/Kari Fuglseth/Sonja Dyrkorn/Benedicte Løseth/Christen Soleim/Per Arne Foshaug/Kjartan Nesset.

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
124/20

Møtedato:
26.11.2020

Arkivsaksnr:
2011/2813

Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemien (COVID -19)

Bakgrunn

Regjeringen gjenåpnet 15.6 alle universiteter og høyskoler for alle ansatte og studenter. Et viktig formål var å legge til rette for en så normal studiestart og høstsemester som mulig. Universitetsstyret ble orientert om opplegget for gjennomføringen av studiestarten og mottaksuken i sak 76/20 og i 95/20. Universitetet fikk positive tilbakemeldinger fra Bergen kommune på organisering og tiltak for å ivareta et forsvarlig smittevern i vår virksomhet.

Regjeringen ga 7.8 informasjon om å bremse gjenåpningstakten av samfunnet. Det gjaldt særlig reiser og planlagte utvidelser av antall deltakere i større arrangementer. Etter økning i smittetilfeller i august anmodet Bergen kommune studenter om å ta selvpålagt karantene dersom de hadde deltatt i sosiale sammenhenger der smittevernregler var brutt. Den 8.9 innførte kommunen ytterligere tiltak gjeldende til 28.9:

- Hjemmekontor ble anbefalt og det ble vedtatt nye begrensninger på antall deltakere i private sammenkomster og i offentlige arrangementer
- Munnbind ble anbefalt på offentlig transport der avstandsregler kunne være vanskelig å overholde.
- Kommunen stoppet midlertidig all praksisutplassering av studenter til kommunal virksomhet.

Etter nedgang i smittetilfeller opphevet kommunen tiltakene den 29.9 og universitetet kunne igjen innføre kombinasjon av fysisk og digital undervisning.

Som følge av ny økning i smittetall i oktober innførte regjeringen nye tiltak fra 26.10 og Bergen kommune fulgte opp med følgende tiltak fra natt til 28.10:

- Anbefaling om at alle som kan ha hjemmekontor, skulle ha dette.
- Påbud om munnbind på kollektivtransport og innendørs på offentlig sted (butikker, kjøpesentre, serveringssteder og restauranter), der man ikke kan opprettholde minst 1 meter avstand.
- Forbud mot mer enn 50 deltakere på offentlige arrangement uten fast sitteplass. Det gjaldt ikke arrangement med faste sitteplasser - der gjaldt fortsatt den nasjonale bestemmelsen på 200.

Den kraftige økningen i smittetall i begynnelsen av november medførte at regjeringen innførte strengere tiltak fra 5.11. Et viktig formål var å begrense antall nærkontakter og mobiliteten i samfunnet. Bergen kommune fulgte opp med forskriftsfesting av følgende tiltak og bestemmelser fra 7.11 til 23.11:

- Ved universiteter, fagskoler og høyskoler skal undervisning og eksamen gjennomføres digitalt. Bestemmelsen gjelder ikke praktiske prøver og praktiske eksamener som ikke er mulig å gjennomføre som hjemmeeksamen. Bestemmelsen gjelder heller ikke klinisk undervisning eller undervisning som krever fysisk utstyr som laboratorieutstyr
- Bruk av hjemmekontor er påbudt der dette er mulig. Arbeidsgiver er ansvarlig for å vurdere om det er mulig å utføre arbeidet ved hjemmekontor.
- Ved innendørs arrangementer skal alle deltakere ha fast seteplassing. Det er ikke tillatt å gjennomføre private eller offentlige arrangementer på offentlig sted med flere enn 20 deltakere til stede samtidig. Arrangør må føre gjestelister over deltakere.
- Museer og biblioteker skal stenge for publikumsadgang og aktiviteter. Adgang til utlån og innlevering av bøker kan opprettholdes.
- Det innføres forbud mot private sammenkomster med over 5 deltakere, og mot sammenkomster hvor avstandskravet på en meter ikke kan overholdes

Det gis nedenfor en nærmere redegjørelse for universitetets oppfølging av tiltakene.

Undervisningssituasjonen

Undervisningsopplegget for høsten var i utgangspunktet lagt opp med en god kombinasjon av fysiske og digitale tilbud. UiB har økt kapasiteten i undervisningsarealer og iverksatt en rekke tiltak for å ivareta forsvarlig smittevern. 118 undervisningsrom ble teknisk oppgradert for å kunne tilby gode kombinasjoner av digital og fysisk undervisning. Kurs i smittevern er obligatorisk, og UiB har utover høsten videreført ordningen der om lag 120 smittevakter som er utplassert ved adkomster til alle bygg og større undervisningsrom. Plassene i de største undervisningsrommene og på større lesesaler er nummerert for å bidra til målrettet smittesporing dersom det oppstår smittetilfeller. UiB viderefører leieavtaler for våsemesteret for å ha økt arealkapasitet. Det arbeides også med leie av økt areal for studentarbeidsplasser.

I forbindelse med tiltakene som ble innført 28.10 hadde Universitetsledelsen dialog med kommunale myndigheter og fikk bekreftet at UiBs gjennomføring av fysisk undervisning og eksamen kunne håndteres innenfor da gjeldende forskrift. Det var lagt godt til rette for at 1-metersregelen overholdes i undervisningslokalene og studentarbeidsplasser ble holdt åpne innenfor gjeldende bestemmelser for smittevern. UiB har ikke hatt klyngeutbrudd blant ansatte eller studenter i perioden. For å følge opp kommunens påbud om munnbind på kollektivtransport og på offentlig sted der man ikke kan holde 1 meter avstand distribuerte UiB munnbind til studenter og ansatte gjennom informasjonssentrene. Formålet var å sikre et raskt oppstarts- tilbud for studenter og ansatte som er avhengig av offentlig transport til og fra campus.

Etter kommunens nye forskrift fra 7.11 la UiB igjen om til digital undervisning fra mandag 9.11. Det ble gitt noen få unntak der digital undervisning ikke er mulig. Alle eksamener ble lagt om til hjemmeeksamen med unntak av praktiske eksamener for utøvende fag.

Som hovedregel skal studentene arbeide hjemmefra. Unntak kan gis for masterstudenter som har behov for arbeidsplass på campus for å fullføre masteroppgave dette semesteret. Tilgang kan også gis til studenter som er tilknyttet forskningsprosjekter der en vurderer tilgang laboratorium og forskningsinfrastruktur som avgjørende for fremdrift. Det kan også unntaksvis, etter vurderinger i fagmiljøene, gis adgang til studenter til arbeidsplass på campus hvis hjemmearbeid ikke lar seg gjøre av helsemessige eller vektige sosiale årsaker/mangel på infrastruktur. Alle studenter som har søkt har fått tilgang, men slik

at godt smittevern er ivaretatt ved at avstanden mellom studentenes arbeidsplasser er 2 meter.

Praksis gjennomføres for helsefagutdanninger og lektor/PPU-utdanninger dersom det er mulig og for andre gjennomføres den digitalt er utsatt.

Studieavdelingen og fakultetene fortsetter arbeidet med smittekartlegging dersom det oppstår tilfeller blant studentene. Det er framforhandlet en egen vaktordning der ansatte rullerer på oppfølging og registrering av mulige nærkontakter for å bistå kommunen. Arbeidet omfatter også vakter på dagtid i helgene.

Mange studenter har en krevende studiehverdag faglig og sosialt under pandemien. Både lokalt og nasjonalt er det frykt for at mange studenter vil falle fra studiene. Det er en særlig høy oppmerksomhet på risiko for isolasjon og ensomhet. UiB ønsker å bedre situasjonen for studentene og kommunikasjonsavdelingen har nettopp lansert en kampanje «værgodmotdegself.no». Kampanjen ble sett av 10.000 i løpet av de første par dagene og er spredt betydelig i sosiale medier. Kampanjen vil videreutvikles i samarbeid med Studentparlamentet og følger opp innspill fra studentene på forhold som kan bedre og forenkle studiehverdagen under pandemien. Rådene vil springe ut av forskningsbasert kunnskap og utvikles i samarbeid med fagmiljøene. Målet med den nettbaserte hub-en er å gi tilhørighet, motvirke ensomhet og gi verktøy for å takle en studiehverdag som kan være amputert av korona. Nettsiden promoteres til studentene blant annet gjennom sosiale medier. I første omgang er innholdet utviklet for å hjelpe studenter ved UiB, men det er også mulig å tenke en nasjonal målgruppe.

Utveksling og internasjonale studenter

Som følge av regjeringens reiseråd 7.8 har UiB anbefalt å unngå reiser internasjonalt og nasjonalt som ikke er strengt nødvendig. Utveksling for studenter er vurdert som nødvendige reiser fra regjeringen og UiB har som eneste universitet opprettholdt tilbud om utveksling.

I overkant av 300 studenter er registrert med utveksling i vårsemesteret 2021. Av disse er det 36 som reiste ut nå i høst, og som også skal være ute til våren. Inkludert i tallet er også følgende grupper *utenfor* Europa: 25 studenter ved bachelor-programmet i japansk og fem studenter ved LLM-programmet¹ ved Det juridiske fakultet.

I et ordinært vårsemester ligger antallet innkommende studenter rundt 400. Basert på søkertall og foreløpige prognoser forventes det om lag 450 internasjonale studenter våren 2021. Årsaken til at tallet forventes å bli noe høyere enn i et normalår er at flere masterstudenter fikk utsatt studiestart i høst og forventes derfor å starte til våren. Prognosene for våren er selvsagt usikre på grunn av koronasituasjonen. UiB vil så langt mulig legge til rette for innkommende studenter og er blant annet i dialog med Sammen og Bergen Kommune for å vurdere mulighetene for innreisekarantene på hotell.

Tiltak for ansatte

UiB har siden i vår videreført ordningen med hjemmekontor og forskjøvet arbeidstid for å unngå unødvendig belastning på offentlig transport og av hensyn til ansatte i risikogrupper.

¹ <https://www.uib.no/jur/23234/hvor-kan-du-dra#fakultetets-llm-avtaler>

Etter kommunens anbefalinger fra 28.10 ble ansatte som kunne arbeide hjemmefra anbefalt å benytte hjemmekontor. Campus var imidlertid åpen for de som har behov for fysisk tilstedeværelse for å utføre sitt arbeid. Fleksibel arbeidstid ble benyttet for å redusere belastning på offentlig transport og ivareta personer i risikogrupper.

I kommunens forskrift fra 7.11 ble det fastsatt påbud om hjemmekontor for alle som kan. Dette gjaldt både ansatte og studenter. Alle ansatte måtte fra mandag 9.11 arbeide hjemmefra med mindre de hadde avtale med nærmeste leder om å komme på jobb for å arbeide i UiBs bygninger og arealer. Campus har likevel vært åpen for ansatte ved bruk av nøkkelkort når det er spesifikke behov som gjør at en må ha tilgang til campus. UiBs sentrale beredskapsledelse og lokal beredskapsledelse på fakultetsnivå, samt enhetsledere kan ved behov fortsatt arbeide på campus. Det samme gjelder ansatte som ivaretar kritiske driftsfunksjoner eller ansatte med andre spesifikke oppgaver som bare kan løses ved tilstedeværelse på campus.

Slike spesifikke grunner for å arbeide på campus er:

- Tilgang til undervisningsrom/studio for ansatte for å gjennomføre digital undervisning
- Tilgang for undervisere og studenter som trenger det for gjennomføring av undervisning som ikke kan gjøres digital (skapende og utøvende-, laboratorie-, utstyrsavhengig-, felt- og klinisk undervisning)
- Tilgang for ansatte til fasiliteter, laboratorium og annen forskningsinfrastruktur som er nødvendig for å etterleve søknadsfrister på nye prosjekter og gjennomføre viktig forskningsarbeid
- Tilgang til arkiv, bibliotek eller andre samlinger for å hente viktig materiale
- Tilgang for stipendiater, postdoktorer og forskere med tidsavgrensede prosjekter som har behov for å arbeide på campus for ikke å bli vesentlig hindret i sitt forskerløp.
- Disputaser gjennomføres digitalt, men det åpnes for tilgang for kandidat, leder, veileder og komité om ønskelig.
- Det kan også unntaksvis, etter en vurdering av nærmeste leder, gis adgang til arbeidsplass på campus hvis hjemmearbeid ikke lar seg gjøre av helsemessige eller vektige sosiale årsaker/mangel på infrastruktur.

Tilganger basert på disse begrunnelsene skal avtales for ansatte med nærmeste leder.

Når det gjelder arrangementer forskriftsfestet Bergen kommune at arrangement på offentlig sted ikke skal ha mer enn 20 deltakere hvis det er faste seter. Arrangement uten fast sitteplass ble forbudt. Universitetsledelsen anbefalte at alle arrangement gjøres digitale i perioden tiltakene gjelder, og flere arrangementer er også utsatt, avlyst eller lagt om.

Universitetsmuseet ble stengt for publikumsbesøk i denne perioden. Det samme gjelder for Universitetsbiblioteket, men fortsatt slik at funksjoner knyttet til utlån og tilgang til samlinger kan ivaretas.

UiB følger fortsatt regjeringens reiseråd og reiser til utlandet som ikke er strengt nødvendig unngås. Også innenlandsreiser begrenses så langt det er mulig. Ansattes reiser skal godkjennes av nærmeste leder.

Forskning og forskerutdanning

UiB vedtok i styremøte 29.10 en tiltakspakke for forskning på 10 millioner kroner. Det kan enda gå et par år før effektene av effektene av koronasituasjonen vil slå inn i

forskningsvirksomheten. Den nye tiltakspakken er derfor utformet slik at den møter utfordringsbildet i et kortsiktig og langsiktig perspektiv.

I styresak 99/20 i septembermøtet ble styret forelagt analyser av aktivitet og resultater i Forskningsrådet og EU. Saken viste behovet for å satse mer systematisk på forskning for å forbedre å nå målsetningene. Tiltak som skal settes i verk på bakgrunn av styresaken er tatt med i den ordinære budsjettprosessen. Konsekvensene av et etterslep som følge av pandemien kan bli vanskelig å hente inn igjen, og kan medføre at forskningslandskapet endres i et lengre perspektiv. Det er av stor betydning å både skjerme forskningstid og å planlegge for fortsatt gode søknader til Forskningsrådet og EU.

Tiltakspakke for forskning

Tiltakspakken innrettes slik at den kan redusere negative konsekvenser av koronaepidemien. Arbeidet med å kartlegge konsekvensene skjer fortløpende, og det vil variere i hvor tidlig konsekvensene er kjent og hvor målrettet tiltakene vil kunne virke. I saken gis det en første versjon av tiltak som sammen med en ROS-analyse av forskningsfeltet vil oppdateres kontinuerlig. Vedlagt følger også en mer detaljert risikovurdering av konsekvenser, sannsynlighet og tiltak. Tiltakspakken presenterer de forventende økonomiske konsekvensene av tiltakene med helårseffekter for budsjettårene 2020, 2021 og 2022.

Utfordringsbildet

I september gjennomførte prorektor og Forsknings- og innovasjonsavdelingen dialogmøter med fakultets- og instituttledelse på alle fakultetene om Koronapandemiens implikasjoner for forskningsvirksomheten. Tilbakemeldingene fra forskningsmiljøene er nå entydige. Undervisningen har fått et fokus som har krevd mye av forskningstiden, og det er bekymringer til fremdrift i prosjekter, søknadsprosesser, publiseringsvirksomhet, resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid og tid til den frie grunnforskningen som ligger i vår basisvirksomhet. Det internasjonale forskningssamarbeidet er stilt overfor store utfordringer, og vi ser hvilken betydning internasjonal samhandling har for både den frie forskningen og store forskningsprosjekter. Flere forskere har utsatt forskningsopphold.

Koronasituasjonen har ført til problemer for både yngre forskere og ph.d.-kandidater. Det starter nå en generasjon yngre forskere som begynner sin forskerkarriere på helt andre premisser enn tidligere. Mange er avhengige av å reise utenlands for å gjennomføre feltarbeid og datainnsamling. Noe har blitt utsatt i en periode, mens de fleste innreiser til andre land er utsatt på ubestemt tid. Mangelen på feltarbeid og datainnsamling fører naturlig nok til betydelige forsinkelser i fremdriften. Det meste av seminarer, konferanser og ph.d.-kurs har enten blitt avlyst eller er overført til et digitalt format. Det har også vært tilnærmet stopp i å reise på forskningsopphold ved andre institusjoner. Flere kull med ph.d.-kandidater går dermed glipp av muligheten til å knytte nettverk utenfor egen institusjon, og for noen, reduserte muligheter til å gjennomføre sentrale deler av ph.d. prosjektet. Koronasituasjonen har hatt store konsekvenser for enkelte EU-prosjekt, og flere yngre forskere som er ansatt på prosjektene har hatt redusert arbeidskapasitet pga hjemmesituasjon. Noen prosjekter har fått utsettelse i leveranser.

Full oversikt over effektene av koronasituasjonen vil vi muligens ikke ha før i 2022-2023, og tiltaksplanen vil rette fokus på å skjerme forskningen fremover. Det er viktig at fagmiljøene arbeider med helhetlige planer for forskning og undervisning fra 2021 og framover.

Kortsiktige konsekvenser

- UiB kan risikere å feile i sluttspurten av en lang prosess med å forberede 26 initiativer til SFF søknadsrunde 5.
- UiB har allerede i 2019 lavt tilslag i Forskningsrådet og dersom det ikke legges inn særlig innsats frem mot fristen i februar vil dette kunne følge UiB i lang tid fremover.

Tiltak:

1. Fakultetene konkretiserer behov for ekstra finansiell støtte til siste innspurt frem mot søknadsfristen 18. november. Behovene kan være ekstra skrivehjelp i form av frikjøp, eller frikjøp fra undervisningsoppgaver.
2. Fakultetene får midler til å knytte til seg faglige ekspertpanel som skal evaluere søknader til Forskningsrådets frist i februar.
3. Hvert fakultet får midler til å ansette flere i bistillinger, professor 2, universitetslektor eller vitenskapelige assistenter som kan brukes fleksibelt til å styrke kapasiteten på forskning for å kunne skjerme forskningstiden, ha faglig støtte til søknader det kommende året.

Konsekvenser litt lengre sikt (1-2 år)

- Fremtidsutsiktene tilsier at koronasituasjonen vil prege det internasjonale forskningsbildet i lengre tid. Internasjonal samhandling og forskningsutvikling vil preges av dette, og det kan jevnlig komme nye nasjonale restriksjoner som vil få ytterligere konsekvenser for forskningsaktiviteten.
- Det er et behov for å tenke helhetlig om hvordan forskning og undervisning skal planlegges for 2021 og utover, og at det ikke må iverksettes særlige tiltak for undervisning uten at dette ses i sammenheng med forskning.

Tiltak:

4. UiB utformer felles kontinuitetsplaner for undervisning og forskning for å sikre at arbeidsbelastningen ikke går ut over tilmålt forskningstid, eller at en forskyvning til mer undervisningstid skjer etter en bevisst og planlagt. Det gjennomføres en særskilt ROS-analyse for dette. Fagmiljøene har opplevd det som krevende å måtte skifte fra fysisk til digital undervisning «over natten» og det har vært krevende å kjøre mange doble undervisningsløp pga kapasitet i undervisningsrommene. Målsetningen må være at det lages undervisningsplaner som kan gjennomføres uavhengig av smittesituasjon.
5. Hvert fakultet får midler til å ansette flere i bistillinger, professor 2, universitetslektor eller vitenskapelige assistenter som kan brukes fleksibelt til å styrke kapasiteten på forskning for å kunne skjerme forskningstiden, ha faglig støtte til søknader det kommende året.

III Langsiktig konsekvenser (2-10 år)

- Forskningsmiljøene og faglig ledelse deler en stor bekymring om hvilke langtidseffekter koronasituasjonen kan gi på forskningsaktiviteten. Dette omhandler både den frie grunnforskningen og den resultatbaserte forskningen.
- Det er nå en ny generasjon forskere som starter sin forskerkarriere på helt andre premisser, og der internasjonal nettverksbygging, forsinkelser i prosjekter, manglende

tilgang til nødvendig forskningsinfrastruktur mm., hemmer deres karriere. De yngre forskerne får ikke bygget opp gode CV'er, og kan oppleve å bli mindre attraktive for å få faste stillinger og en forskerkarriere i akademia.

Tiltak:

6. Arbeidet med å etablere karriereveiledningstjeneste ved UiB forseres. Innen mai 2021 skal dette være et tilbud for alle forskere ved UiB. Innsatsen vil i hovedsak være rettet mot yngre forskere.
7. Det etableres en fast arbeidsgruppe som skal jobbe kontinuerlig med å monitorere konsekvensen for forskningen. Gruppen skal foreslå flere tiltak og innhente informasjon om hva andre universiteter både nasjonalt og internasjonalt gjør for å motvirke negative effekter på forskningen.

Særskillt oppfølging av Phd studentene

Mange stipendiater opplever forsinkelser i doktorgradsprosjektene. Omfang og konsekvenser varierer både innad og mellom ulike fagdisipliner. Alle stipendiater som har fulgt fakultetenes søknadsrutiner er innvilget minimum én måneds forlengelse av stipendiatperioden og flere stipendiater er også innvilget forlengelser utover dette. Det er ikke gitt avslag på søknader med unntak av to kandidater ved MN-fakultetet. Ved et par av fakultetene er en del stipendiater bedt om å melde inn flere opplysninger i søknadene og vurderingene av disse foretas nå i høst.

Den daglige oppfølgingen av stipendiatene ligger ved instituttene og i forskningsgruppene. Flere melder om bekymringer knyttet til nytilsatte stipendiater og betydningen av å redusere risiko for isolasjon. I en del miljøer har også stipendiatene dannet egne sosiale nettverk. Enkelte fagmiljø rekrutterer stipendiater fra hele verden, og det har vært særlig krevende å tilsette disse under pandemien.

UiB arbeider nå med å lage en systematisk oversikt over stipendiatenes forsinkelser, og hva dette vil bety for opplæringsdelen, arbeidsplikt, obligatoriske kurs mm. Dette vil skaffe et kunnskapsgrunnlag som skal brukes i det videre arbeidet for å vurdere institusjonelle tiltak for denne gruppen. Videre skal UiB sette i gang et arbeid for å se hva som kan gjøres i forhold til stipendiatenes psykiske helse og fremdrift i prosjektene.

Nye tall viser at det så langt er gjennomført 140 digitale disputaser ved UiB siden koronarestriksjonene startet.

Økonomi

I styresak 95/20 ble det vist til både besparelser, merkostnader og reduserte inntekter som følge av pandemien. Det siste gjaldt i særlig grad Det medisinske fakultet (MED) sin klinikkaktivitet. Det var håp om en kompensasjon for dette i statsbudsjettet, men ettersom dette så langt ikke ligger inne legges det opp til at UiB må kompensere fakultetet for deler av dette tapet. Tidligere er det rapportert om merkostnader knyttet til IT-utstyr, lokaler, smittevern og smittevernvakter samt undervisning og eksamen. Disse kostnadene vedvarer selv om det varierer noe med endringer i smitteverntiltak. At smitteverntiltakene endres i styrke er i seg selv også kostnadsdrivende, da det er kostnader knyttet til opp- og nedskalering av aktivitet.

Trenden med reduksjon i noen typer driftskostnader (reiser, møter etc) videreføres. Det er også reduserte kostnader som følge av at lønnsoppgjøret i Staten gir lavere lønnsvekst enn forutsatt i budsjettet. Med bakgrunn i dette vil enhetenes lønns- og priskompensasjonen reduseres, jf styrets vedtak i sak 96/20. Selv med en slik endring øker fakultetene sine prognoser for overføringer til 2021. Det er også indikasjoner på at økt digitalisering gir reduserte kostnader på andre områder enn reiser og møteaktivitet (f.eks digitale disputaser og kompetansetiltak), men dette er så langt ikke beregnet presist.

Arbeidet med analyser av de langsiktige effektene for økonomien fortsetter. Dette omfatter mulige aktivitetsendringer i den faglige virksomheten og innen den eksternfinansierte delen av økonomien. Det er videre usikkerhet knyttet til resultater på undervisningssiden. Frem mot sommeren så vi lite effekter på studieprogresjonen, men når smittevernstiltakene trekker ut i tid må det tas høyde for at dette bildet kan endre seg. Dette kan også resultere i langsiktige negative økonomiske konsekvenser. For å redusere risiko for en slik utvikling settes det inn betydelige tiltak både inn mot forskning og undervisning og som vil medføre økte kostnader i 2021.

Dialog med organisasjonen om håndtering av koronapandemien

Universitetsledelsen har siden mars prioritert å ha en aktiv og løpende dialog med organisasjonen om implementering og erfaringer med ulike koronatiltak. Koronasituasjonen er fast tema på møte med dekaner, fakultetsdirektører, studenter, tillitsvalgte og vernetjeneste. I tillegg gjennomfører administrasjonene ukentlige informasjonsmøter med en samlet direktørgruppe. Det er også gjennomført flere informasjonsmøter med ledere på alle nivå på UiB

I november blir det gjennomført digitalt allmøte med studentene og tilsvarende møte for ansatte. Det planlegges og så bredt anlagte informasjonsmøter i forkant av vårsemesteret 2020.

Universitetsdirektørens kommentarer

Ved UiB gjør ansatte og studenter en omfattende og god jobb med å iverksette og etterleve smitteverntiltak på campus. Det er viktig å presisere at det ikke er på grunn av smitterisiko på campus skjerpede tiltak iverksettes. UiB har i hele koronaperioden hatt god håndtering av smittevern og har ikke hatt større smitteutbrudd på campus. De siste tiltakene skal primært bidra til å redusere mobilitet og antall nærkontakter i samfunnet.

Universitetet har håndtert godt de raske omleggingene som har vært nødvendig etter nye tiltak fra regjeringen og Bergen kommune. Stadige endringer i rammebetingelse gjør det imidlertid krevende å tilpasse virksomheten på kort varsel, men ansatte og studenter har gjort en stor innsats for å kunne opprettholde den faglige aktiviteten på tross av svært kort planleggingshorisont. Det er viktig at undervisningstilbudet for studentene er så forutsigbart som mulig og UiB har tilstrebet å opprettholde en kombinasjon av fysisk og digital undervisning, men etter de siste vedtakene fra Bergen kommune fra 7.11 ble det igjen besluttet å legge om til digital undervisning og til digital hjemmeeksamen.

Universitetsledelsen og fakultetene legger stor vekt på den tette dialogen med studentene og dette er avgjørende for å fange opp utfordringene for læringsmiljøet. Med ny omlegging til digital undervisning og påbud om hjemmekontor er det bekymring for studentenes velferd og lærings situasjon. Mye av undervisningen er fullført i mange fag så for en del studenter vil

ikke konsekvensene være dramatiske, mens for andre er det krevende å måtte legge om læringssituasjonen i innspurten mot eksamen. Det tette samarbeidet med studentene videreføres med et særlig fokus på å dempe isolasjon, ensomhet og frafall fra studiene.

For de ansatte er det både arbeidsmiljømessige og faglige konsekvenser av å legge om til hjemmekontor. Mange unge forskere har fått en meget krevende start på karrieren og det er viktig at fagmiljøene har en særskilt oppmerksomhet mot disse gruppene. Stipendiatenes og postdoktorenes situasjon skal følges nøye og fagmiljøene må sette inn tiltak for å dempe isolasjon og ensomhet spesielt blant nytilsatte i disse gruppene. Samtidig må også disse gruppene følges opp slik at faglig progresjon ivaretas.

Forskningsvirksomheten følges tett og med særlig oppmerksomhet mot pågående søknadsprosesser for å sikre at universitetets konkurransekraft opprettholdes. Det er svært viktig at UiB ikke svekkes i konkurransen om eksterne midler som følge av situasjonen. Særlig bør UiB kunne delta sterkt i konkurransen om forskningsmidler fra NFR og EU. Tiltakspakken for forskning systematiserer tiltak innrettet mot forskning. Styret allokerte budsjettmidler til dette tiltaket i 2021, men disse tiltakene må også følges opp i langtidsbudsjettet for å sikre at forskningsaktivitet ikke svekkes som et resultat av koronakrisen.

De økonomiske konsekvensene av pandemien omfatter både besparelser, merkostnader og reduserte inntekter. Enheter som har betydelige tap i inntekter, vil kompenseres slik at den faglige virksomheten ikke svekkes unødige. Dette er et viktig ansvar for institusjonen samlet. Fakultetenes prognoser for overføringer vil følges tett og en ny vurdering vil gis etter at tredje tertial er avsluttet. Arbeidet med analyser av de langsiktige effektene for økonomien vil fortsette. En del av disse konsekvensene vil det først være full oversikt over i et par år etter at pandemien er over.

Beredskapsorganisasjonen ble igjen mobilisert når regjeringen og kommunen innførte nye restriksjoner i november. Organisasjonen er gjennom de siste månedene godt trent på håndtere raske dag til dag omlegginger og iverksette tiltak på kort sikt. Ved innføringen av munnbind kunne UiB distribuere raskt til ansatte og studenter fra et lager som ble opparbeidet på forsommeren for å kunne møte en slik situasjon.

Den tette dialogen med fakultetene videreføres for å sikre god informasjonsflyt og fange opp utfordringer i fagmiljøene tidligst mulig. Universitetet har i hele perioden hatt nært samarbeid med studentorganisasjonene, de tillitsvalgte og vernetjenesten og dette videreføres.

Planleggingen av vårsemesteret pågår for fullt og det forberedes for nok et semester i tråd med gjeldende smittevernbestemmelser. God kapasitet i arealer og undervisningsressurser er viktige forutsetninger for et godt undervisningstilbud. Fagmiljøene må samtidig ha planmessig oppfølging av forskningsvirksomheten slik at nødvendig ressursinnsats på kort sikt for å håndtere undervisning ikke gjør at forskningen svekkes unødige som følge av pandemien. Tiltaksplanen for forskning er herd et viktigste virkemiddelet.

10.11.2020//Tore Tungodden/Kari Fuglseth/Sonja Dyrkorn/Benedicte Løseth/Christen Soleim/Per Arne Foshaug/Kjartan Nasset.

